

Milí čtenáři!

To bude zase nadělování! Na-dělit, po-dělit, roz-dělit, zkrátka dělit, to je to, co zde sdílím. Vánoční dárek totiž kupujeme (vyrábíme) nikoli proto, aby chom jej dali či předali, ale aby byl na-dělen! Ježíšek nosí nikoli jen tak nějaké věci, ale vánoční dárky. A ty musí, jinak to nejde, provázet radost. Radost nejlépe trojí. Nejprve z podstaty onoho dárku, byť se může někdy jednat i o praktickou věc (například ručně upletený svetr). Druhou radostí je radost družná, rodinná, postaru řečeno kolektivní. Tu lze vyjádřit rovníci o několika známých, jak se matematicky snažím postihnout samu podstatu Štědrého večera. Chvíle, kdy ryze soukromou radost obdarovaného a obdarovávajícího provází fakt, že z dalších dárků se podobně blaží a baží také všichni blízcí okolo. Čím více je nás u smrčku, borovičky, jedle či umělého pichláče, tím se ona společná radost kvadraticky zvětšuje. I tato sváteční veličina má však svou mez, bod zlomu. V určitou chvíli se totiž rodinná idyla může proměnit ve vyrabované hračkářství. Jsou-li potomci odrostlejší, neměl by svatvečer rozhodně dostat nádech přepadené drogerie/parfumerie. V ještě věkovitější rodině pak stromek splněných přání může trůnit v kontejneru z lékárny. My čtenáři však dobře víme, že podobným katastrofám lze snadno předejít. Kniha je totiž tím pravým na-dělením, protože ji následně můžeme přečíst a těšit se všichni. Což je ostatně podstata radosti i literatury.

Veselé svátky, Libor Kalina

JABLOŇ ZA OKNEM

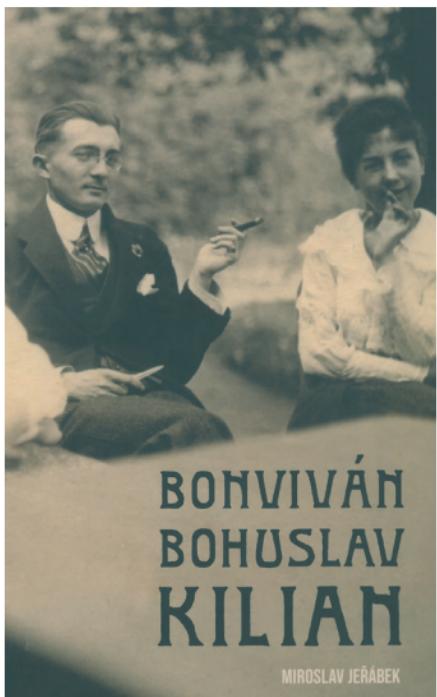
*V zahradě jabloň. Smutné vrány
jí usedají ve větvích.*

*Pod jejich drápky sesype se
pokaždé v hrstce měkký sníh.*

*I když tu nejsi, jako kdybych
tu stála s tebou za oknem.*

*Jsi ve mně jak led ve studánce.
Jak ostrý led já v tobě jsem.*

Bonviván Bohuslav Kilian

Minulý měsíc byla v Brně pokrtěna kniha *Bonviván Bohuslav Kilian*, kterou historik Miroslav Jeřábek završil svůj mnohaletý zájem o prvorepublikové časopisy a osobnost JUDr. Bohuslava Kiliána (1892–1942). Chronologické uspořádání knihy nabízí vedle životopisné linky řadu dalších témat, která zachycují měnící se společenské poměry v posledních letech habsburské monarchie, v průběhu první republiky a za protektorátu. V neposlední řadě autor přináší cenná osobní svědectví Bohuslavovy dcery Evy Kilianové, sběratelky lidových pověstí a spisovatelky. Těžiště knihy však tvoří kapitoly věnované revue *Salon*, *Měsíc* a *Der Monat*, ojedinělým vydavatelským projektům první republiky.

Měsíčník *Salon* se pod vedením Bohuslava Kiliána stal uznávanou umělecko-spoločenskou revue celostátního dosahu. Po odchodu z redakce *Salonu* založil v Brně vlastní společenský časopis – *Měsíc*, jemuž opět dominovala výtvarná a literární stránka. Podařilo se mu navázat spolupráci s významnými českými spisovateli, např. s K. Čapkem, V. Nezvalem, J. Durychem či V. Vančurovou, ale podporoval také nejmladší generaci literátů a usiloval o překlady z evropských literatur. V létě 1933 začal vydávat německou verzi revue – *Der Monat*, která měla své čtenáře nejen po celé Evropě, ale také v Chicagu, Tokiu či Tel Avivu. Oba časopisy byly zakázány v roce 1941. Zevrubná analýza chodu vydavatelství zachycuje také odvrácenou stránku Kilianova podnikání, neboť snaha o formální a obsahovou dokonalost a udržení nejvyšší kvality byla vykoupena permanentní zadlužeností.

Čteme-li osudy Bohuslava Kiliána, získáváme současně vhled do záklulis přátelských a uměleckých vztahů mezi osobnostmi prvorepublikové kultury. V obřanské vile manželů Kilianových se scházela tehdejší, nejen brněnská, intelektuální elita - mezi jejich přátele patřil O. Nový, J. Král, R. Těsnohlídek, J. Šíma či L. Blatný. Jako malý chlapec byl svědkem těchto setkání také Bohumil Hrabal, synovec Bohuslava Kiliána, jehož vypravěčský styl slavného spisovatele s největší pravděpodobností inspiroval.

Biografie Bohuslava Kiliána tedy zaplňuje bílé místo v dějinách mezi-válečné kultury, již svou vydavatelskou a redaktorskou činností spo-luvytvářel. (ap)

3 otázky pro Kašpárka

Očividně se ti daří oslovovat a přitahovat současné dětské návštěvníky, kteří za tebou přicházejí do Památníku písemnictví na Moravě. Prozradíš, jak to děláš?

Nechci vypadat nafoukaně, ani u ostatních to nemám rád, ale je to zkrátka mnou. Sám sebe se někdy ptám, proč mi to či ono jde samo od sebe tak přirozeně a jednoduše a pro druhého je to složité, komplikované až nezvládnutelné. Asi to bude tím, že si na nic nehraju a že svou roli, úlohu a poslání trénuju a zdokonaluju vlastně nepřetržitě od samého narození.

Když už jsme u toho, kolik ti vlastně je let?

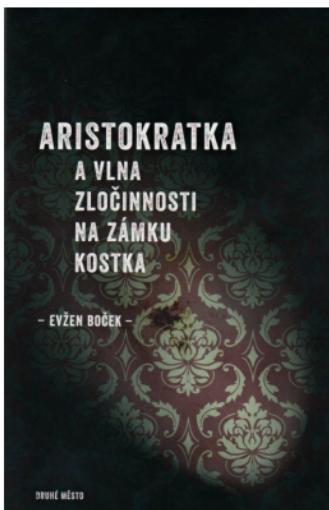
My pohádkové bytosti se pohybujeme mimo váš pozemský čas. Já kupříkladu jsem odsouzen být trvale mladšího, byť neurčitého věku. To proto, aby se zejména děti mohly inspirovat mými skutky. Naopak kolegyně čarodějnice, předčasně zestárlá, a proto mírně neurotická, je přímo odstrašujícím příkladem pro všechny holky středního věku. Z té by si vzor rozhodně brát neměly!

V Památníku se pohybuješ výhradně mezi tištěnými stránkami, čtením a živým vypravováním. Nelákají tě také obrazovky, monitory nebo moderní displeje smartphonů?

Víš, já jsem ještě ze staré školy. Možná jednou, někdy v budoucnu, do té virtuální reality také nakouknu. Vždyť žádný z nás neví, co bude za pár let. Ale dnes jsem zde od toho, abychom při čtení dohromady prozívali mé příběhy. S dětmi si povídáme a vymýslíme společně další příhody, zkrátka aktivně zacházíme s nadmíru inspirativní knížkou mých zážitků, co pobaví a zároveň poučí.

Jméno Kašpárek pochází z německého Kasperle (kaspern - šaškovat), reprezentuje v loutkovém a lidovém divadle veselého a chytrého hrdinu, který si dokáže osobitě poradit v každé situaci.

Neposlední aristokratka?

Zdá se, že kantor, kastelán a spisovatel Evžen Boček usilovně spurtuje se svými čtyřmi aristokratickými opusy na čele tuzemského tvůrčího pelotonu pro další satirickou prémii. Po Ceně Miroslava Švandrlíka (2012) za nejlepší humoristický román sklízí vavříny divadelní podoba jeho Poslední aristokratky v Goldflamově nastudování na scéně Divadla Na Jezerce s Annou Polívkovou v titulní roli. Třetí „bedna“, řečeno sportovní terminologií, by neměla Bočka minout ve filmové branži. Scénáře se spolu s autorem ujal Jiří Vejdělek (Účastníci zájezdu, ROMing, Ženy v pokušení, Tátova volha...), který by měl na „Bočkově Kostce“- státním zámku Milotice, kde je autor novodobým purkrabím, točit a režírovat Aristokratku v lednu až březnu. Letošní říjnový knižní čtvrttek uvedl zatím poslední díl Bočkova bestselera s názvem Vlna zločinosti na zámku Kostka. Na rozdíl od předchozí setrvačné „trojky“ nabízí opět svěže zpracované příhody nových postav, a tak by se i filmová Kastelánka s plánovanou premiérou na podzim příštího roku mohla dočkat pokračování.

(bor)

Rajhradský advent

Benediktinský klášter s Památníkem písemnictví na Moravě opět žije adventem. Pozorným návštěvníkům neunikne ani jeden z více než čtyř desítek originálních adventních věnců a výtvarných kreseb, ozdobených i méně frekventovanými přírodninami a desítkami svící. Žádná se však zatím nerozhořela a ani nerozhoří, protože protipožární čidla, hlídající vzácné rukopisy, prvočinky a další sbírkové předměty, mají pochopitelnou přednost před planoucími zvyky a obyčeji. Tradice z pětice evropských zemí přibližuje výstava Příběh Vánoc (21. 11. 2019 – 3. 2. 2019), neodmyslitelnou součástí prohlídkové trasy se od mikulášské nadílky stane kolejce domácích betlému. Nabízí příležitost nahlédnout do obývacích pokojů řady rajhradských rodin, kde papírové, dřevěné, přízové i těstové betlémy vytvářejí správnou atmosféru Štědrého dne. Prezentace novinek ve sbírkách Památníku Co rok 2018 dal (21. 11. 2018 – 20. 1. 2019) ukazuje zisky a rovněž poděkování příznivcům, dárcům, spolupracovníkům a partnerům muzea. Advent v Rajhradě vyvrcholí 25. prosince tradičním živým betlémem, tedy příležitostí k obdivování oživených biblických výjevů a k svátečnímu setkání, spojenému se zpěvem koled.

(l)

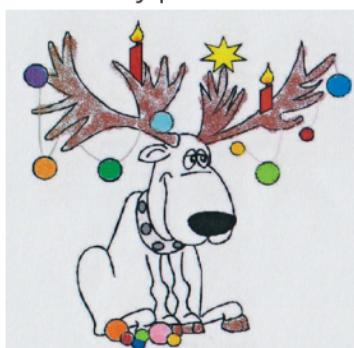
Jak se šturmovalo

Šturm patří ke slovům, které postupně mizejí z našeho jazyka. Základ má v němčině, kde odpovídá českému vichr-vichřice. Rakušané tak říkají burčáku. Historik vojenství, což je v podstatě každý voják, vám ovšem potvrdí, že spojení „jít na šturm“ neznamená zamířit do vinného sklepa, naopak je to povel pro útok. Tedy totéž, co spěch, chvat a s kráticím se časem rychlé plnění povinností, úkolu nebo plánu. Čili šturmovat znamená urychlěně dohánět, co se zatím nestihlo. Kupodivu se v prosincových dnech šturmuje i v muzeu, které je pro běžného návštěvníka spíše oázou ospalého poklidu, zejména v závěru roku, kdy už obvykle nezačínají nové výstavy. Ne tak v Památníku, kde sotva ožily Adventní inspirace – příklady sváteční výzdoby, Přiběhy Vánoc – zvyky a obyčeje v pěti evropských zemích, společně s výstavou Co rok dal – představení novinek a poděkování donátorům a partnerům, kteří letos pomohli rozšířit sbírky. Na rozjímání však i přesto ještě není čas, protože je třeba udělat inventuru svěřeného majetku, a také odborně zkontolovat, čili zrevidovat nemalou část sbírkových předmětů, včetně jejich uložení a soulad s muzejní dokumentací. Zkrátka šturmujeme... (lík)

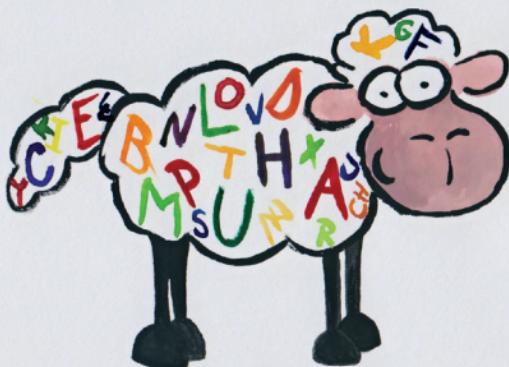
Což letos zkusit ruční pé efko?

Letitý zvyk rozesílání vánočních a novoročních přání poštou pomalu ale jistě vytlačuje elektronická komunikace. Letošní součet krátkých textových zpráv, zaslanych a obdržených v samém závěru roku téměř jistě překročí loňský silvestrovský rekord v osobních i celostátních statistikách. Bohatneme, ceny tarifů klesají, případně stagnují, rostou objemy datových balíčků a virálních benefitů. Virtuální schránky s e-maily i SMS/MMS otevříme v běhu a málokterý pozdrav vydrží hrát až do smazání. Žádný nearchivujeme, tu a tam snad jeden ze sta, co stojí za to, dál přepošleme... Pár vytrvalců si však ještě dává práci s banálním popsáním dopisnice a nalepením známky, která už mnohdy postrádá zoubkování. Jenom my, co toužíme po střípku

originality zatoulaném do naší poštovní schránky, zkoušíme se trpělivě stát na pár okamžíků výtvarníky či grafiky. Ne vždy se to podaří, ne vždy je naše snaha korunována úměrně vynaložené energií a úsilí. Avšak té radosti, když připutuje odměna v podobě podobně neuměné či profi kreace, doručené v obálce. Nenechme se odradit! Přežije totiž jenom to, co miří proti pohodlným proudům. (r)

PF 2019 PPM

Dám kůži na pergamen, ale ne na krávoviny!

Hledáme

Pro sbírku Památníku písemnictví na Moravě pátráme po měsíčníku **Červený květ**, který vycházel v Ostravě, jde nám o ročníky 1956 a 1963–1969.

List pro literární politiku **Index**, (1929 – 1939 a 1968–1969), hledáme ročník – čísla: 1933–9,10; 1934–12; 1935–1939 – všechna; 1968–7; 1969–7,10.

Měsíčník **Salon** vycházel v letech 1922–43, hledáme ročníky 1–5; r. 7 – č. 1, 2, 4–10; r. 8 – č. 5, 6 a 11; r. 9 – č. 5, 6, 10–12; r. 10 – č. 2, 3, 7, 11, 12; ročníky 11–22.

Knihovnu Muzea Brněnska a sbírku Památníku písemnictví na Moravě rádi obohatíme o raritní a autory signované tisky, literární dokumenty, fotografie, ex-libris, knižní ilustrace, rukopisy a korespondenci autorů spjatých s Moravou.

Pro výstavu s pracovním názvem Skácelové – Emil, Jan a Petr, kterou Památník písemnictví na Moravě připravuje na rok 2019, hledáme jakékoli písemnosti, fotografie či předměty osobního charakteru, které se vztahují k rodině Skácelových.